Astudiaethau achos gwrth-hiliol: Adebisi: urddas, caniatâd a rhagdybiaethau mewn gofal mamolaeth

Last Updated: 23/11/2026

Adebisi: urddas, caniatâd a rhagdybiaethau mewn gofal mamolaeth

Lleoliad

Setting: Gofal mamolaeth: sgan uwchsain tri mis cyntaf.

Cyd-destun

Mae Adebisi yn uwch fydwraig o gefndir ethnig Du o fewn y sefydliad. Pan yw hi'n mynychu ei sgan 12 wythnos, nid yw hi eisiau i gydweithwyr wybod ei bod hi'n feichiog, felly mae hi'n archebu'n gyfrinachol trwy'r system arferol ac yn mynychu'r uned meddygaeth ffetws fel y byddai unrhyw fenyw arall.

Beth ddigwyddodd

Gelwir Adebisi i mewn i ystafell. Mae pump neu chwech o feddygon yn dod i mewn. Mae un yn edrych arni ac yn gofyn: "Seisnig?" Mae Adebisi yn ateb: "Ie." Yna mae'r meddyg yn dweud: "lawn felly, rydyn ni i gyd yn feddygon yma," yn codi top Adebisi, yn tynnu ei sgert i lawr, yn rhoi gel ar ei abdomen ac yn dechrau sganio.

Mae Adebisi yn gormod o sioc i symud na siarad. Mae hi'n canolbwyntio ar ei babi ar y sgrin wrth deimlo'n gywilyddus ac yn cael ei hanwybyddu. Am sawl munud, mae'r meddyg yn sganio mewn distawrwydd. Mae Adebisi yn gofyn a yw popeth yn iawn.

Mae un o'r meddygon yn ateb: "Rydyn ni'n chwilio," ond nid yw'n egluro beth maen nhw'n chwilio amdano. Tua deg munud i mewn i'r sgan, mae obstetrydd ymgynghorol sy'n adnabod Adebisi o'r gwaith yn dod i mewn i'r ystafell heb siarad â hi. Wrth ei gweld, mae'r ymgynghorydd yn dweud: "O helo, doeddwn i ddim yn gwybod eich bod chi'n feichiog!" Yna mae'r ymgynghorydd yn troi at y meddygon ac yn dweud: "Dyma un o'n uwch fydwragedd."

Unwaith y caiff Adebisi ei hadnabod fel aelod uwch o staff, mae ymddygiad y meddygon yn newid. Maent yn cyflwyno eu hunain yn unigol, yn gofyn cwestiynau am ei hanes obstetrig ac yn egluro'r rhannau sy'n weddill o'r sgan.

Effaith

Mae Adebisi yn teimlo'n gywilyddus, a'i bod yn cael ei dychryn ac yn cael ei hanwybyddu. Mae hi'n arbennig o ofidus gan y newid sydyn mewn ymddygiad pan yw'r staff yn sylweddoli bod ganddi statws proffesiynol.

Mae hi'n uwchgyfeirio'r ymddygiad gwael at y Cyfarwyddwr Meddygol oherwydd ei bod hi'n pryderu y gallai menywod sy'n edrych fel hi, neu nad ydyn nhw'n siarad Saesneg, fod yn profi triniaeth debyg ond efallai na fyddan nhw'n teimlo'n gallu ei herio.

Mae'r profiad yn dangos sut y gall rhagfarn lunio pwy sy'n cael ei drin fel un sy'n deilwng o barch.

Sut y dylai arfer gwrth-hiliol edrych

Mae gan bob person sy'n derbyn gofal hawl i urddas, preifatrwydd, caniatâd ac esboniad. Ni ddylai parch ddibynnu ar allu iaith canfyddedig, ethnigrwydd, statws proffesiynol na hyder i gwyno. Dylai staff gyflwyno eu hunain, ceisio caniatâd cyn cyffwrdd, egluro gweithdrefnau a diogelu cyfrinachedd.

Pwyntiau dysgu allweddol

- Mae pob person yn ein gofal yn haeddu parch
- Rhaid ceisio caniatâd cyn archwilio, cyffwrdd neu amlygu
- Dylai staff gyflwyno eu hunain ac egluro pam mae eraill yn bresennol
- Dylid amddiffyn preifatrwydd a chyfrinachedd, gan gynnwys ar gyfer staff sy'n derbyn gofal o fewn eu sefydliad eu hunain
- Gall rhagdybiaethau am iaith, ethnigrwydd neu statws arwain at ofal amharchus ac anniogel
- Mae amharu ar ragfarn yn hanfodol i ofalu'n deg
- Dylai staff fyfyrio ar sut mae ymddygiad yn newid pan ydynt yn gweld rhywun fel rhywun pwerus, addysgedig, rhugl yn Saesneg neu â chysylltiad proffesiynol
- Mae gofal teg yn gofyn am urddas, esboniad a pharch i bawb, bob tro.